

Ton Telehen

A kuda idemo?

Ilustrovaó
Te Tjong-King

Prevela s holandskog
Olivera Petrović van der Leuv

■ Laguna ■

Naslov originala

Toon Tellegen

Waar gaan we eigenlijk heen

Copyright text © 2023 by Toon Tellegen

Copyright illustrations © 2023 by Thé Tjong-Khing

First published in 2023 by Em. Querido's Uitgeverij,

Amsterdam

Translation copyright © 2024 za srpsko izdanje, LAGUNA

The publisher gratefully acknowledges the support of the
Dutch Foundation for Literature.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Sadržaj

Zid	7	Vrapčev čas	67
Samo životinje		Na najvišoj grani vrbe	71
s dugačkim vratom	17	Vrednost strižibube	74
Postojati	21	Slučaj	78
Misliti sve	25	Stid	83
Usamljenik	30	Veličina tuge	88
Mi ne postojimo	35	Neizvesnost	92
Pod zemljom	39	Umor	95
Porudžbina	44	Tajni obožavalac	98
Na redu	47	Dve vrste životinja	101
Sve to vreme	50	Glava u pesku	105
Rođensat	52	Stvari u sobi	108
Rat	54	Na ivici stepe	113
Sigurnost	58		
Šta oseća	62	O autorima	119

Zid

Jednog jutra veverica i mrav su hodali kroz šumu.

– A kuda idemo? – upitala je veverica.

– U daljinu – rekao je mrav.

– O – rekla je veverica.

Bio je lep dan. Prošli su kroz šumu i uputili se ka daljini.

– Svet je tako veliki, veverice... – rekao je mrav.

– Da – potvrdila je veverica.

– I što dalje ideš, postaje sve veći – objasnio je mrav.

Veverica je ćutala.

– Dakle – nastavio je mrav – ako neprestano hodaš, svet je zapravo beskonačno veliki.

Veverica je klimnula, iako nije znala šta je beskonačno i nije verovala da neko može neprestano da hoda. Duboko se zamislila. Ako sednem, mislila je, da li će svet ponovo postati mali? Šta ako zauvek ostanem da sedim?

Ta misao joj se učinila komplikovanom i odlučila je da samo posmatra sve oko sebe.

Hodali su nepreglednom ravnicom. Povremeno bi prošli pored neke velike stene. Iznad njihovih glava katkad bi beskrajnim plavim nebom plovio beli oblačić.

Satima su hodali.

Odjednom su se obreli ispred zida. Bio je ogroman, visok i obrastao bršljanom. Kamenje je bilo trošno i okrunjeno.

Neko vreme su hodali duž zida. Nigde nije bilo otvora ni kapije. Zidu nije bilo kraja.

– Dalje ne možemo – rekla je veverica.

– Ali možemo preko zida – rekao je mrav. – Evo vidi.

Mrav se popeo veverici na ramena, na glavu i na kraju na zid.

– Šta je na drugoj strani? – pitala je veverica.

Dugo je vladala tišina, a onda mrav reče: – Ništa.

– Pa šta vidiš?

– Ništa.

– Ali kad pogledaš dole, zar ne vidiš zemlju?

– Ne.

– A nebo? Valjda vidiš nebo?

– Ne, ni nebo.

– Da li je mrak?

– Ne – doviknuo je mrav. – Nije ništa.

Opet je zavladao tišina. Veverica je razmišljala.

– A da li je možda vrlo staro? – pitala je. – Ili sivo?

– Ne – rekao je mrav. – Nije ni to.

– Da li nešto čuješ?

– Ne – rekao je mrav. – Ništa.

– Da li je sasvim tiho?

– Ne.

– Ali ako ništa ne čuješ, onda je tišina?

– Da – rekao je mrav. – To sam i ja mislio. A ipak nije ni tišina. To je Ništa.

– Ali to je nemoguće – rekla je veverica.

– Ne – odgovorio je mrav.

Veverica je opet razmišljala.

– Na šta miriše? – upitala je.

– Ne miriše – odgovorio je mrav.

Veverica je ćutala i ponovo se zamislila.

- Kad bi mogao da letiš, da li bi preleteo preko?
- upitala je.
- Preko čega?
- Preko toga.
- Nema toga. Već sam ti rekao. Nema ničega.
- Da li možeš s druge strane da se spustiš?
- Nema druge strane. Postoji samo jedna strana!

I više ništa ne pitaj!

Mrav je ponovo stao veverici na glavu i spustio se na zemlju.

Seli su u travu i naslonili se na zid.

Dugo su ćutali, a onda je veverica rekla: – Kako smo daleko otišli.

Gledala je preko nepregledne ravnice koja se protezala sve do šume nalik na malu crnu mrlju daleko na horizontu.

Mrav je ćutao. Veverica je videla da razmišlja i kao da nečega ne može da se seti. Na čelu je imao duboke bore.

Malo potom mrav je počeo da kopa rupu ispod zida. Zemlja je prskala na sve strane. Ali kad je stigao do sredine, više nije mogao da kopa.

- Dalje ne mogu – čula je veverica kako dovikuje.
- Zašto ne možeš?

- Ne može da se kopa.
- Zar više nema zemlje?
- Ne.
- Pa šta je onda?

Opet je kratko vladala tišina. Potom se oglasio tiho i kolebljivo: – Ništa.

Mrav je ispuzao nazad i stao pored veverice. Otre-sao je zemlju sa sebe.

- A ipak mora da postoji druga strana – rekao je.
- Mora da postoji.

– Zašto mora? – pitala je veverica.

– Zato što mora! – povikao je mrav. – Mora da postoji!

Udarao je nogama o zemlju i besno šetkao tamo-amo.

- Mora da postoji nešto!
- Ali šta? – pitala je veverica.
- Nešto!!

Glas mu se izvio kao da je poleteo uvis, lice mu je pocrvenelo od besa, a pipci su se umrsili.

- Ništa je strašno! – vriskao je mrav.

A onda je stisnuo oči, duboko uzdahnuo i rekao:

- Ne. Ništa nije strašno. Ništa je ništa.
- To je znači još gore – oprezno je rekla veverica.

– Ne!! – vrištao je mrav. Dubio je na glavi i zamahivao nožicama. – To je ništa!!

Veverica je ćutala i gledala u zemlju. Vrhom repa dodirnula je nos.

Ako tamo nema ničega, mislila je, to znači da je ovde sve. Gledala je u nebo i u ravnicu, i šumu u daljini, i mrava pored sebe. Dakle, ovo je sve, mislila je. Više od ovoga i ne postoji.

Klimnula je i bila zadovoljna svim tim što postoji. Više od ovoga i ne mora da postoji, mislila je.

Ali mrav je sav crven i pognute glave šetkao tamo-amo i neprestano ponavljao:

– Mora da postoji nešto. Mora. Mora.

Veverica je ogladnela i rekla: – Hajde da se vratimo.

Mrav je duboko uzdahnuo, još jednom je očajno pogledao zid, još jednom je rekao „Mora da postoji nešto“ i koračajući ispred veverice, krenuo put ravnice.

Ćutke su išli ka šumi.

Nedugo zatim veverica se osvrnula. Zid je bio tek tanka crna crta.

Kada se spustio mrak, stigli su do šume.

– Svet me je razočarao – rekao je mrav.

Veverica je ćutala.

– Opet nešto što me je razočaralo – nastavio je mrav i odmahivao glavom.

Veverica je razmišljala o stvarima koje su je ponekad razočarale kao pokvareni med, bol u repu i nečitljiva pisma.

Kasno uveče sedeli su u veveričinoj kući visoko na bukvi, jeli su crvenu marmeladu i pričali o rođendanima, tortama, suncu, o mirisu borove smole, o ždralu i o letu.

Pričali su o svemu, osim o svetu i o *ništa*.

